SWISS CONTRIBUTION

Załącznik Nr 1
do Regulaminu przystąpienia i uczestnictwa w projekcie pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania" oraz realizacji Projektu.

WYTYCZNE

dotyczące opracowania lub aktualizacji programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla jednostek samorządu terytorialnego przystępujących do udziału w Projekcie pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania"

1. Informacje ogólne

Programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin i powiatów, usankcjonowane w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" (uchwała Nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.), są podstawowym dokumentem prowadzenia właściwej polityki gospodarowania wyrobami zawierających azbest na poziomie lokalnym.

W latach 2010-2015 województwo lubelskie ma szansę pozyskać znaczne środki na sfinansowanie zadań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, na realizację Projektu pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania".

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród jednostek samorządu terytorialnego w 2010 r. wynika, że wiele gmin i powiatów nie posiada obecnie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest" lub dokument ten należy poddać aktualizacji.

Aby zapewnić możliwość zorganizowania sprawnego i jednolitego systemu gospodarowania wyrobami zawierających azbest na terenie całego województwa lubelskiego, co jest głównym celem Projektu oraz zapewnić efektywne wydatkowanie środków zewnętrznych, należy dokładnie zaplanować wszystkie działania i włączyć w ich realizację wszystkich partnerów Projektu.

Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą się pojawić w niedalekiej przyszłości, by odpowiednio wcześnie zacząć im przeciwdziałać.

Opracowany „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest" wraz harmonogramem działań umożliwia uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest" pokazuje, że planowane do realizacji zadania są konsekwencją strategicznego myślenia, a to jest podstawową przesłanką i uzasadnieniem przy ubieganiu się o środki zewnętrzne.

2. Cel i zakres wytycznych

Wytyczne mają na celu ułatwienie jednostkom samorządu terytorialnego opracowanie lub aktualizację „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest", zgodnego z założeniami projektu „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania", zapewnienie komplementarności z dokumentami szczebla krajowego i regionalnego oraz umożliwienie źródła odniesień w procesie ubiegania się o środki zewnętrzne.

Posiadanie aktualnego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest" wraz z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest będzie dla jednostek samorządu terytorialnego warunkiem formalnym ubiegania się o środki z Projektu pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania", współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Funduszu Współpracy.

Niniejszy dokument nie stanowi obligatoryjnego schematu, jednakże dla porównywalności programów różnych jednostek zalecane jest stosowanie metodologii podanej w wytycznych.

Uchwalone programy należy przesyłać do Regionalnego Biura Projektu przed przystąpieniem do Projektu. Programy nie odpowiadające minimalnym wymaganiom będą odsyłane przez Regionalne biuro Projektu do poprawy lub uzupełnienia.

3. Proponowana struktura programu

3.1. Horyzont czasowy programu

Proponuje się datę graniczną zgodną z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032" i „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032" – rok 2032.

3.2. Diagnoza stanu

Diagnoza stanu powinna prezentować aktualny stan w zakresie gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na obszarze gminy/powiatu.

3.3. Cele i zadania programu

Należy wyznaczyć ograniczoną liczbę (1-4) celów strategicznych, na których będzie się skupiało wsparcie. Cele operacyjne mają stanowić uszczegółowienie celów strategicznych.

W odniesieniu do celów operacyjnych należy podać propozycje zadań/działań, które są niezbędne dla ich realizacji. Kierunki zadań/działań mają stanowić podstawę i uzasadnienie do umieszczenia zadań w harmonogramie realizacji celów i zadań programu.

Szczególną uwagę należy zwrócić na kwantyfikowalność (możliwość mierzenia) celów za pomocą wskaźników.

3.4. Rodzaj, stan, ilość i miejsca występowania wyrobów zawierających azbest

Program powinien zawierać dane dotyczące rodzaju, stanu i ilości wyrobów zawierających azbest oraz miejsc występowania wyrobów zawierających azbest na obszarze gminy/powiatu. Dane należy przygotować w oparciu aktualną inwentaryzację wyrobów zawierających azbest.

3.5. Harmonogram realizacji celów i zadań programu

Usuwanie azbestu będzie procesem długotrwałym. Zakłada się, że realizacja tego procesu będzie trwała do 2032. Bardzo ważne jest, aby cały proces był dokładnie zaplanowany.

Rozdział ten powinien zawierać dokładne dane dotyczące etapów wdrażania Programu wraz z określeniem ich harmonogramu czasowego, instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych zadań, szacunkowych kosztów wdrożenia zadań i źródeł ich finansowania.

3.6. Szacunkowe koszty realizacji programu

Należy podać szacunkowe koszty realizacji zadań w Programie, w szczególności uwzględniające demontaż, transport oraz unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

3.7. Źródła finansowania programu

Należy podać skąd będzie pochodziło finansowanie zadań. W jakim stopniu zadania będą finansowane ze środków własnych gminy/powiatu, budżetu państwa (fundusze celowe), środków UE, środków prywatnych, innych.

Podając źródła finansowania – szczególnie zewnętrznego (UE, budżet państwa) - należy zastanowić się nad realnością ich pozyskania (pomocne będzie przeanalizowanie środków dostępnych w ramach programów oraz kryteriów wyboru projektów).

3.8. Zgodność programu z przepisami prawnymi oraz dokumentami programowymi i strategicznymi

Zapisy programu gminy/powiatu być:

1) zgodne z przepisami prawnymi dotyczącymi postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest - ustawia z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.) wraz z właściwymi przepisami wykonawczymi,
2) spójne ze strategicznymi kierunkami wyznaczonymi w:
   - krajowych i regionalnych programach lub strategiach w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, tj.: „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010", „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2011" (Uchwała Nr XXV/435/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015 oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2011"), „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032" (Uchwała Nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.), „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032" (Uchwała Nr XXVI/460/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 8 grudnia 2008 r.),
   - programach lub strategiach w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami opracowanych dla gminy/powiatu (plan gospodarki odpadami)

Należy nawiązać do tych dokumentów i krótko przedstawić elementy wspólne Programu z w/w opracowaniami.

3.9. Ocena oddziaływania na środowisko

Gminy i powiaty, które opracowały projekt „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest" lub wprowadziły zmiany do przyjętego już dokumentu, musiały poddać go procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ewentualne odstąpienie od przeprowadzenia oceny może nastąpić w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska na podstawie art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

3.10. Zarządzanie programem, monitoring i ocena wdrażania programu

Mając na uwadze konieczność zwiększenia efektywności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest odpowiednią wagę należy przyłożyć do właściwego zorganizowania i funkcjonowania systemu zarządzania Programem. Należy opisać:

- jakie jednostki będą realizowały zapisy Programu (główne instytucje i podmioty) i w jakim zakresie gmina/powiat będzie miały wpływ na te jednostki,

- czy samorząd przewiduje wprowadzenie mechanizmu koordynacyjnego, a jeśli tak to jakiego (np. powołanie grupy sterującej z udziałem partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych, pomoc dla instytucji pozarządowych, informowanie o możliwościach uzyskania dofinansowania, itp).

Monitorowanie jest procesem ciągłego gromadzenia danych, które następnie są analizowane i stanowią podstawę do ewentualnych zmian i korekt Programu.

W tej części należy opisać system, w jakim dane będą gromadzone, przetwarzane i udostępniane, m.in.:

- podmioty odpowiedzialne za monitoring (najczęściej będzie to wyznaczona komórka w urzędzie gminy/powiatu),
- sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi w celu pozyskiwania danych potrzebnych do monitorowania,
- zestaw wskaźników mierzących cele (główny, szczegółowe i operacyjne),
- sposób zbierania danych do wskaźników (od jednostek realizujących projekty, ze statystyki publicznej),
- sposoby i częstotliwość przedstawiania wyników monitoringu,
- zasady aktualizacji programu.

Każdemu celowi powinien odpowiadać zestaw 2-3 wskaźników, dzięki którym możliwe będzie stwierdzenie, czy i w jakim stopniu Program jest realizowany.